

Leo Stevens

Juryrapport

Jan Zweekhorst
Award 2023

SRA

Jan Zweekhorst Award

Het SRA-bestuur heeft in september 2021, het jaar van het plotselinge overlijden van onze voorzitter Jan Zweekhorst, besloten om jaarlijks de Jan Zweekhorst Award uit te reiken. Met de award gedenken we Jan, eren we zijn tomeloze inzet en energie en houden we zijn gedachtegoed levend. De award wordt uitgereikt aan een organisatie, team of persoon binnen of buiten SRA, die zich in lijn met de verbindende visie van Jan praktisch onderscheiden heeft op fiscaal of accountancygebied of in het bredere veld waarin de multidisciplinaire mkb-praktijken opereren.

De Jan Zweekhorst Award is in 2021 voor het eerst uitgereikt en de winnaar wordt sinds 2022 op basis van een vastgelegde selectieprocedure door een onafhankelijke jury gekozen. De uitreiking vindt plaats door de voorzitter van SRA. De Jan Zweekhorst Award staat voor verbinding, passie, inzet en maatschappelijke betrokkenheid. De award bestaat uit een tastbare herinnering, een oorkonde en een juryrapport.

Juryrapport

Als er iemand is die aan bovenstaande selectiecriteria voldoet en eveneens voor verbinding, passie, inzet en maatschappelijke betrokkenheid staat, dan is het prof. dr L.G.M. Stevens wel, emeritus hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. “Hij is een waar ambassadeur voor de fiscaliteit die mensen eindeloos kan boeien”, zo zegt een ingewijde.

De jury kent Stevens daarom de Jan Zweekhorst Award 2023 toe.

Overweging

‘The hardest thing in the world to understand is the income tax’. Dit zou Einstein tijdens een lunch tegen zijn accountant Leo Mattersdorf hebben gezegd, waarop die repliceerde dat er toch echt wel iets moeilijker is dan belastingen, namelijk de relativiteitstheorie.

Die quote over belastingen was er, even gekserend, nooit gekomen als Leo Stevens en Einstein elkaars paden hadden gekruist. Want Stevens kan als geen ander fiscaliteit voor iedereen begrijpelijk maken en zelfs mensen die een broertje dood hebben aan belastingen, enthousiast krijgen. Hij is een onderwijzer pur sang, die vooral wil doceren en inspireren.

Leo Stevens behoeft eigenlijk geen introductie. Na enige tijd aan de Belastingdienst verbonden te zijn geweest, werd hij docent en later hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Hij heeft een indrukwekkende fiscale carrière opgebouwd, ingegeven door pure passie en maatschappelijke betrokkenheid. En zijn arbeid reikt veel verder dan de vakgroep van de universiteit waartoe hij jarenlang behoorde.

Pijler onder zijn drive is hoe het belastingstelsel eerlijker, eenvoudiger en effectiever kan, van de mkb-sector tot aan de kwetsbare gezinnen in ons land. Bij Stevens’ betrokkenheid op uiteenlopende onderwerpen binnen het belastingstelsel (arbeidsmarkt, fiscaal beleid voor gezinnen, box 3, eigen woning en pensioenen om maar even wat te noemen) voeren verbinding, vertrouwen en begrip tussen de verschillende partijen altijd de boventoon.

De politiek wist hem te vinden en Stevens is daardoor meerdere malen betrokken geweest bij besluitvorming over het belastingstelsel. Zo stond hij, in samenwerking met toenmalig minister Zalm en staatssecretaris Vermeend, mede aan de wieg van de ingrijpende herziening van het Nederlandse inkomstenbelastingstelsel in 2001. Zijn intensieve betrokkenheid bij belangrijke onderdelen van de inkomstenbelasting was er ook al eerder bij de herziening van het aanmerkelijkbelangregime. Ook nam hij vele jaren later op verzoek van de toenmalig staatssecretaris van Financiën deel aan een evaluatiecommissie over horizontaal toezicht en zo waren er nog vele onbezoldigde deelnames aan commissies. Dat maakte dat

hij door het kabinet werd voorgedragen als kroonlid voor de Sociaal-Economische Raad. Hij is jarenlang kroonlid geweest en boog zich in de SER over verschillende sociaal-economische onderwerpen.

Vingerwijzen deed en doet Stevens niet, liever denkt hij ook nu nog constructief mee. Wel houdt hij partijen graag een spiegel voor. “Dan gebruikte hij bij lezingen stellingen die juist haaks stonden op de standpunten van die partij. Dat deed hij om denkprocessen op gang te brengen.” In 1997 schrijft Stevens het boekje ‘Fiscus, ik ben je vriendje niet!’, waarin hij benadrukt dat elke partij, of het nu de overheid is, de Belastingdienst, de rechterlijke macht, ondernemingen of burgers, haar eigen rol en verantwoordelijkheid heeft. “Dat boekje was toch ook een eerste aanzet tot het debat over fiscale ethiek.”

Het boekje is een van de zeer vele publicaties die Stevens op zijn naam heeft staan. Hij schreef boeken en artikelen voor de vakpers, zoals het Weekblad Fiscaal recht, en columns voor de Volkskrant, Het Financieele Dagblad, de NRC en Elsevier, waarin hij op uiterst toegankelijke wijze altijd pleitte voor dat wat hem drijft: een eenvoudig en rechtvaardig belastingstelsel.

Het is al een tijd geleden dat hij vanwege pensionering weg is bij de universiteit. “Zijn studenten droegen hem in de tijd dat hij les gaf op handen en hingen tijdens colleges aan zijn lippen. Hij gaf heel fanatiek les, je zou er bij wijze van spreken moe van kunnen worden, hij rende maar heen en weer en met dat enthousiasme stimuleerde hij zijn studenten om ook actief mee te doen”, aldus een ingewijde. Zijn passie voor onderwijs en toegankelijke en goede publicaties komt ook tot uitdrukking in de door Wolters Kluwer ingestelde Stevens-prijs die wordt uitgereikt aan talentvolle jonge fiscalisten.

Bij zijn emeritaat werd Stevens benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Naast het lintje heeft Stevens meerdere prijzen, waaronder de prestigieuze Hofstra-penning, gekregen. Nu wordt daar de Jan Zweekhorst Award 2023 aan toegevoegd. Zoals de jury Jan heeft gekend, zou Jan de award ook van harte aan Stevens gunnen, niet in de minste plaats vanwege Stevens inzet – vaak onbezoldigd – voor het onderwijs, het mkb en een begrijpelijk belastingstelsel maar ook vanwege zijn bijdrage aan de ontwikkeling van horizontaal toezicht. Waar Stevens ‘een waar ambassadeur voor de fiscaliteit’ is geweest, was Jan immers ‘een waar ambassadeur voor horizontaal toezicht’, beiden met een groot hart voor het mkb.

12 december 2023

Diana Clement AA/RA, *bestuursvoorzitter*

